RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

U 46/2023 vp: Komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi metsänviljelyaineiston tuotannosta ja markkinoinnista

Kari Leinonen

Johtava asiantuntija

Metsänviljelyaineistoprosessin omistaja

Maa- ja metsätalousvaliokunta

03.10.2023

Säädös ja sen tavoite

- Komission asetusehdotuksella (COM(2023) 415 final) on tarkoitus kumota nykyinen direktiivi metsänviljelyaineiston kaupasta ja korvata se asetuksella.
- Asetusehdotuksella halutaan varmistaa tuleviin ilmastollisiin haasteisiin soveltuvan korkealaatuisen metsänviljelyaineiston tuotanto, saatavuus ja sisämarkkinoiden toiminta unionissa.

Delegoidut ja toimeenpanosäädökset

Asetusehdotus sisältää useita delegoituja ja toimeenpanosäädöksiä, jotka eivät ole vielä edes luonnosasteella.

- Useimmat niistä tarkentavat asetuksen teknisiä yksityiskohtia, kuten puulajilistoja ja luokituksia, joiden tarve ja valtuusrajoitukset ovat mielestämme hyvin perusteltuja.
- Osalla niistä säädetään myös monista olennaisista valvontaa ja käytäntöihin liittyvistä asioista, joita on tarpeen arvioida tarkemmin jatkokäsittelyssä.
- Osa niistä on laadittu mahdollistamaan tieteellisen ja teknisenkehityksen joustava käyttöönotto sekä unioni tasoisten yhteisten tietokantojen, sähköisten kantatodistusten ja etikettien käyttöönoton, joiden tarpeellisuus ja vaikutusten arviointi on ajankohtaista vasta myöhemmin.

Vaikutus metsänviljelyaineiston valvontaan

- Ruokavirasto on nykyisten säädösten toimeenpanosta vastaava viranomainen.
- Komissio ei ole ehdottamassa merkittäviä muutoksia lainsäädännön perusteisiin. Ruokavirasto pitää hyvänä, että sektorin toiminta säilyisi pääosin nykyisen kaltaisena.
- Virallinen valvonta siirrettään osaksi valvonta-asetusta (2017/625/EU) ja siitä annetaan sekä delegoitu- että toimeenpanoasetus.
- Ruokavirasto toivoo, että valvonta voidaan kohdistaa oikeisiin ammattimaisiin toimijoihin ja että valvontaa voitaisiin tehdä riskiperusteisesti.
- Nämä asiat tulee asetusten valmistelun yhteydessä varmistaa, jotta valvonta olisi viranomaisen resurssien osalta kohtuullisella tasolla.

Vaikutukset perusaineistojen rekisteröintiin

- Ruokaviraston mielestä on hyvä, että jalostettujen perusaineistojen, kuten siemenviljelysten, terminologia, määritelmät ja minimivaatimukset säilyvät lähes ennallaan, joten vaikutukset nykyisiin rekisteröimiskäytäntöihin ovat vähäisiä.
- Merkittävin muutos kohdistuu jalostamattoman metsänviljelyaineiston metsikkökeräyksiin (luokka siemenlähde tunnettu).
  - Viranomaisen tulee hyväksyä ja rekisteröidä keräyskohteet
  - Ruokaviraston kannalta on hyvä, että säädöksissä on poikkeus, joka koskee ilmastollisesti haasteellisia olosuhteita.
  - Niissä kohteiden valinnan voisi tehdä toimijat viranomaisen valtuuttamana.
  - Tämä poikkeus auttaa mm. Pohjois-Suomen siemenkeräysten järjestämisessä.
  - Menettely lisää kuitenkin sekä viranomaisen että toimijoiden hallinollista taakkaa.

Vaikutukset sertifiointimenettelyyn ja metsänviljelyaineistojen pakkausmerkintöihin

- Ruokaviraston mielestä on hyvä, että asetusehdotuksessa esitetty sertifiointimenettely ja metsänviljelyaineistoerien pakkausmerkinnät ovat päälinjoiltaan yhdenmukaisia nykyisen käytäntömme kanssa.
- Hyväksytystä perusaineistosta kerätyille metsänviljelyaineistolle myönnetään kantatodistus.
- Aineistot on pidettävä erillään kaikissa tuotannon ja markkinoinnin vaiheissa, jotta jäljitettävyys säilyy.
- Jokaiselle metsänviljelyaineistoerälle on myönnettävä virallinen etiketti (uusi termi), joka sisältää ostajalle annettavat alkuperä- ja luokitustiedot.
- Virallisen etiketin voi myöntää joko viranomainen tai ammattimainen toimija viranomaisen valtuuttamana.

Kasvinterveysasetus on otettu huomioon

- Ruokavirasto pitää hyvänä, että kasvinterveysasetus (2016/2031/EU) on otettu huomioon asetusluonnoksessa.
  - Säädösten välisiä rajauksia on kasvintuhoojien osalta selkeytetty.
  - Tuonnin osalta otetaan käyttöön yhteinen tiedonhallintajärjestelmä (IMSOC).
  - Säädökset mahdollistavat edelleen kasvipassin yhdistämisen virallisen etiketin kanssa, mikä on ollut vakiintunut käytäntö Suomessa.
  - Tarkastusten toimeenpanon kannalta on hyvä, että molempia säädöksiä voidaan valvoa kustannustehokkaasti samalla tarkastuskäynnillä, kuten nykyisinkin.

Lisää hallinollista taakkaa

- Ruokavirasto suhtautuu kriittisesti hallinnollisen taakan lisääntymiseen.
- Keskeisimmät syyt taakan lisääntymiseen ovat
  - puulajikohtaisten valmiussuunnitelmien laadintavelvoite,
  - niihin liittyvä raportointi sekä koulutusten ja harjoitusten järjestäminen toimijoille.
  - Lisäksi taakkaa lisäävät siementen ja taimien tuotanto- ja tuontimäärien säännöllinen raportointi komissiolle sekä erilaiset tiedonanto- ja yhteistyö-velvoitteet komission ja muiden jäsenvaltioiden kanssa.
  - Asetusehdotuksen toimeenpano edellyttää useita merkittäviä muutoksia Ruokaviraston ylläpitämään metsänviljelyaineiston tietojärjestelmään.
  - Edellä mainittuihin velvollisuuksien ja tietojärjestelmän muutoksiin tulee varata riittävästi henkilöresursseja ja rahoitusta.

RUOKAVIRASTO

Livsmedelsverket • Finnish Food Authority